

Synnytyssairaaloiden ja -valmennusten alasajo tulee kalliiksi

Väestöliiton kevätkokouksen kannanotto

Väestöliitto on huolissaan synnytyssairaaloiden keskittämispäätöksistä ja niiden seurauksista. Turvallinen odotusaika, synnytysten tuki ja vauva-ajan riittävät palvelut ovat syntyvän lapsen elinikäisen hyvinvoinnin perusta.

Synnytyssairaaloiden lakkauttaminen on jo ennen viimeisimpiä, Kemiä ja Lohjaa koskevia, päätöksiä lisännyt sairaaloiden ulkopuolella suunnittelemta tapahtuvia synnytyksiä. Nämä niin kutsutut matkasynnytykset lisäävät synnytyspelkoa ja syntyvän vauvan sekä äidin riskejä. Synnytysten keskittäminen asettaa myös paineita investoinneille ensihoidon, päivystyksen ja pelastustoimen osalta. Näitä kustannuksia ei ole riittävästi selvitetty ja ne tulisi selvittää. Esimerkiksi Itä- ja Länsi-Uudellamaalla kustannukset asettuvat hyvinvointialueille eivätkä HUS:lle. Jos tarkastellaan kokonaisuutta, niin säästöjen todennäköisyys on pieni. HUS säästää, mutta vastaavasti hyvinvointialueiden kustannukset nousevat, jolloin perusterveydenhuollosta ja todennäköisesti esimerkiksi neuvolatoiminnasta ja ennalta ehkäisevästä toiminnasta joudutaan vastaavasti supistamaan. Synnytyssairaaloiden aliresursointi on jo johtanut tragedioihin, jotka mahdollisesti olisivat olleet estettävissä ilman liian tiukalle vedettyä synnytyssairaaloiden kapasiteettia.

Synnytyssairaaloiden alasajon lisäksi myös synnytysvalmennuksia on karsittu. Valmennuksia järjestetään jo pääsääntöisesti pelkästään verkossa. Kaikissa sairaaloissa on kättilöiden ja lääkäreiden synnytyspelkovastaanottoja. Vastaanotto on paikan päällä sairaalassa, asiakkaan toiveesta toisinaan etänä. Väestöliitto katsoo, että vanhempien toiveet ja pelot ja raskauden eteneminen ovat syvästi ruumiillisia kokemuksia, jotka vaativat inhimillisiä kohtaamisia. Suomessa on maailman alhaisimpia vauva- ja äitiyskuolleisuuksia, mutta tämä saavutus ei ole syntynyt tyhjästä eikä pysy yllä ilman jatkuvia panostuksia.

Raskaus, synnytys ja sen jälkeinen aika vaikuttavat vauvan ja perheen hyvinvointiin ja uuden ihmisen koko elämänsäkaareen. Huonot kokemukset vaikuttavat myös lapsitoiveisiin. Perhebarometri ja muut suomalaiset tutkimukset osoittavat, että huonot synnytyskokemukset ja synnytyspelko heikentävät äitien tulevaa lastensaantia. Kättilön läsnäolo ja hoidon jatkuvuus ovat tutkitusti yhteydessä myönteiseen hoito- ja synnytyskokemukseen, lisääntyneeseen tiedonsaantiin hoitoon liittyen ja parempaan turvallisuuden tunteeseen. Synnytyspelko lisää suunniteltuja pelkosektioita, joihin liittyy suuremmat riskit sekä alatiesynnytystä vaikeampi palautuminen. Lisääntyneet pelkosektiot vähentävät myös muiden gynekologisten

leikkausten resursseja. Riittävällä kasvokkaisella perhevalmennuksella pystyttäisiin merkittävästi vähentämään synnytyspelkoa ja siihen liittyviä taloudellisia ja inhimillisiä kustannuksia. Useissa synnytyssairaaloissa aiemmin käytössä ollut tutustumiskäynti synnytysosaston käytäntöihin osana neuvoloiden perhevalmennuskokonaisuutta koettiin synnyttävien perheiden parissa erityisen toimivaksi malliksi. Nyt karsimalla palveluverkostoa asetetaan synnyttäjät ja heidän perheensä eriarvoiseen asemaan.

Karsimalla palveluverkostoa ja keskittämällä palveluita tullaan entisestään heikentämään hoitohenkilöstön saatavuutta. Hoitohenkilöstö ei välttämättä ole valmis siirtymään keskittämisten perässä tai heillä ei ole sellaista mahdollisuutta esim. perhesyistä.

Tarvitaan valtakunnallisesti tasalaatuisia ja laadukkaita palveluita vanhemmaksi tuleville raskauden alusta aina vauva-aikaan asti, jotta mahdollisiin synnytystraumoihin, perinataalimielen terveyteen sekä imetykseen tai perhe- ja parisuhteeseen liittyviin haasteisiin pystyttäisiin puuttumaan viiveettä. Näihin palveluihin panostetut eurot maksavat itsensä moninkertaisesti takaisin vähentyneinä myöhemmän tarvittavan tuen kustannuksina.

Lisätietoja

Eija Koivuranta

Väestöliiton toimitusjohtaja

puh. 050 574 1775, eija.koivuranta@vaestoliitto.fi